

Kiasma

www.kiasma.fi

2012 **52** vol 15

Toby Ziegler

Osmo Rauhala

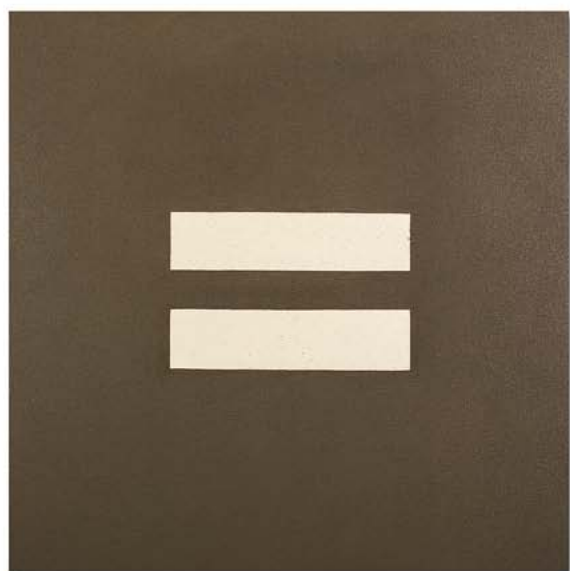
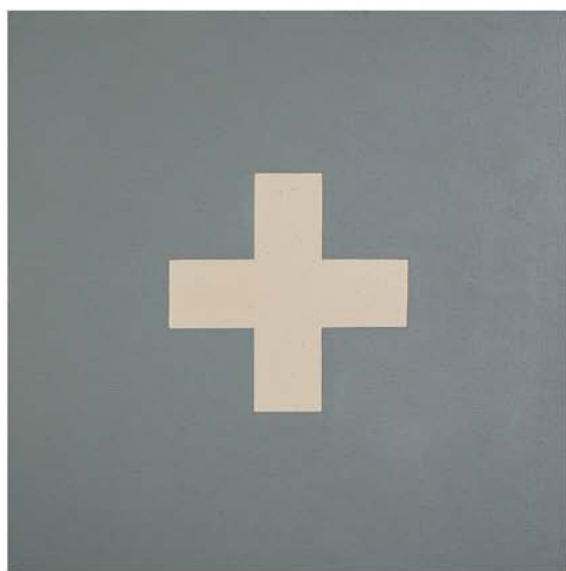
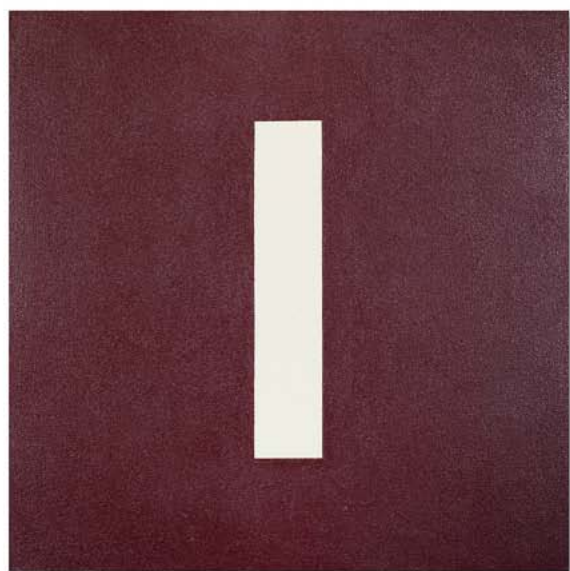
Virkatyön ääniä

Kokoelmia
kolmessa kerroksessa

Tosi kyseessä

+ kalenteri

Osmo Rauhala: Peliteoria – Etelä, 2012

Sadon- korjuun aika

"Näyttelyn nimi on Elämän kirja ja se käsittelee kielen merkitystä biologiselle elämälle. Aihe löytyy teoksistani ja kirjoituksistani jo yli 20 vuoden takaa, mutta nyt oli mahdollisuus keskittyä tähän teemaan," kertoo Osmo Rauhala näyttelystään Kiasmassa.

Osmo Rauhala alkoi maalata 12-vuotiaana isän huonekaluöljyväreillä ja hän opetteli kirjoista pohjustamaan kankaat itse. ”Koulussa olimme piirtäneet paljon, koska yksi opettaja opetti kolmea luokkaa yhtäkaa, joten kaikille tuli piirtämistä paljon joka päivä. Siskoni vei joitain teoksiani jo tuolloin nuorison taidetapahtumaan, jonka voitin läänin tasolla. Se tietysti innosti ajattelemaan, että osaan tehdä jotain. Pääsin kotikaupungin taiteilijaseuraan lukiolaisena, mutta isän kuoleman vuoksi en voinut pyrkiä taidekouluihin ylioppilaaksi tulon jälkeen. Opiskelin ensin taloustiedettä ja historiaa. Kun sain yhden tutkinnon valmiiksi, päätin, että tutkin taiteen vielä kunnolla. Opiskelin talven Vapaassa taidekoulussa ja pääsin sen jälkeen Taideakatemian kouluun. Siinä vaiheessa olin varma, että haluan tehdä taidetta enkä jäädä akateemiselle uralle tai mennä edellistä koulutusta vastaaviin töihin.”

SIURO JA MANHATTAN

”Tilanhoito jäi kontolleni ollessani vielä lukiossa, joten olen siihen oppinut ja tottunut kaiken muun keskellä. Kävin kolme vuotta junalla Tampere–Helsinki väliä joka päivä hoitamassa karjan kotona ja opinnot Taide-

akatemian koulussa. Siinä oppi keskittymään nopeasti siihen, mikä on kulloinkin käsillä. Jokin rytmissä sopii toisiinsa, eikä edes yli 20 vuotta jatkunut elämä New Yorkissa ole saanut minua luopumaan viljelyksestä. Vaikka viljely on konkreettisempaa, siihenkin liittyy tietty mystiikka. Kukaan ei tarkalleen tiedä, mikä kaikki vaikuttaa siihen, että siemenestä kehittyy iso kasvi. Energia, lämpötila, kosteus, maalaji jne. muodostavat yhtälön, jota paraskaan maataloustiede ei pysty ulko olosuhteissa simuloimaan. Elämä näissä kahdessa maailmassa on toiminut pitkään eikä toimivaa systeemiä kannata muuttaa.”

Taidemaalarin aika ja maanviljelijän aika jakautuu New Yorkin ja Siuron välille. Maan viljelemisessä ja maalaamisessa on sikäli samankaltaisuuksia, että ne ovat sesonkeja ja valosta ja vuodenajasta riippuvaisia. ”Siurossa ollaan ulkona, seurataan luontoa ja eläimiä, ladataan visuaalista laukku hiukan eri tavalla kuin New Yorkissa. Manhattanilla katsotaan kuvia, luetaan ja analysoidaan taidetta, keskustellaan alan ihmisten kanssa jne. Sosiaalinen vuorovaikutus näissä paikoissa on erilainen. New York on monessa mielessä, esimerkiksi luomuruuan saatavuudessa, paljon runsaampi paikka, mutta luonnon

suhteen niukempi. Toisaalta siellä kiinnittää huomioita luonnonilmiöihin. Sateen, tuulen ja puiston puut havaitsee eri tavalla, kun niitä on niukemmin tarjolla. Suuri ihmismassa johtaa myös seuraamaan lajiamme lauman ja yksilön suhteena eri tavalla kuin pienessä kylässä.”

KIELI OSANA EVOLUUTIOTA

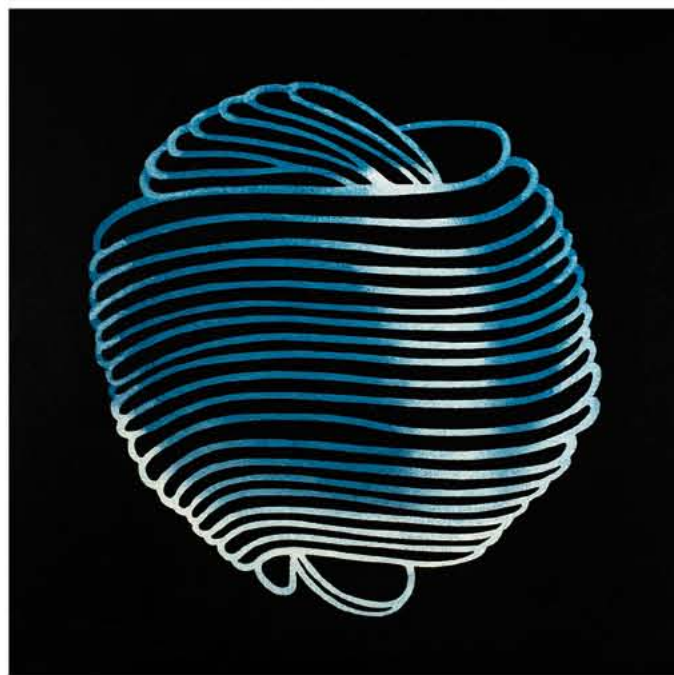
”Kaikki näyttelyn maalaukset ovat valmistuneet tänä vuonna”, Rauhala toteaa, ”vaikka toki monet niistä ovat olleet työn alla eri muodoissaan jo pitkään. Ensimmäiset osat yhdestä näyttelyn pääsarjasta *Game Theory* syntyivät jo viisi vuotta sitten, mutta tein teemasta kokonaan uuden 9-osaisen sarjan tähän näyttelyyn. Moniosaisuus toimii kieltä käsittelevässä teemassa, koska se synnyttää katsojalle luettavuutta muistuttavan tilanteen. Rakenteena se myös muistuttaa kielestä, paloja voi asetella kuin kirjaimia sanaan tai sanoja lauseisiin.”

”Ihmisen toiminta ja päätöksenteko perustuu entistä enemmän kielen antamaan informaatioon, erityisesti matemaattinen tieto ohjaa käytöstämme merkittävästi. Entä jos sen antama tieto ei vastaakaan todellisuutta ja käsityksemme elämän syy- ja seuraussuhteista onkin

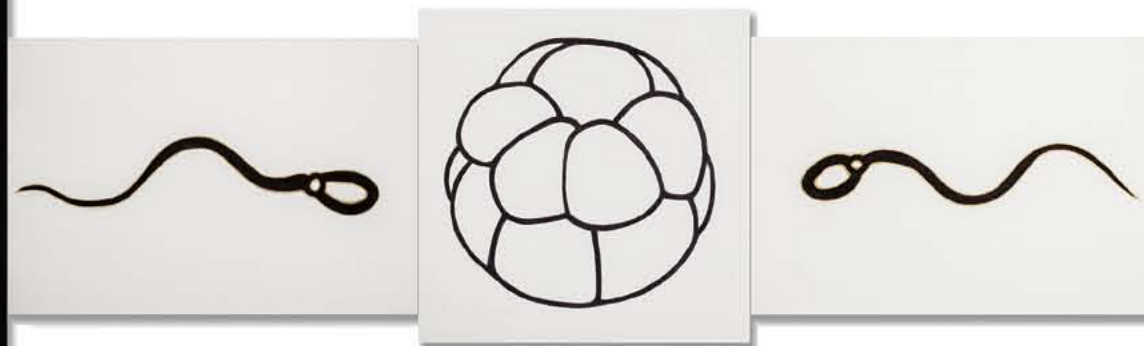
väärällä pohjalla? Koska ihmisen toimet kattavat jo koko maapallon ja lähiavaruuden, ei virheisiin tässä suhteessa ole enää varaa, niitä on vaikea jollei mahdoton korjata jälkikäteen.”

Rauhalan mukaan kielestä on tullut keskeinen osa lajimme selviytymistä ja osa evoluutiota. ”Taide on ollut tärkeässä roolissa ihmisen kehityksessä jo varhaisista ajoista alkaen. Muuten on vaikea ymmärtää, miksi kivikauden karuissa oloissa eläneet ihmiset käyttivät aikaa veistääkseen luusta tai maalatakseen kallioihin hienoja eläinhahmoja. Luulisi, että selviämisen kannalta on tärkeämpää kerätä ruokaa ja valmistaa aseita ja työkaluja kuin puuhata jotain tällaista. Evoluutio on osoittanut taiteen tarpeellisuuden ihmisyyhteisölle, koska täällä edelleen olemme. Yksi taiteen tehtävistä on välittää tietoa tuleville sukupolville ja samalla tutkia ja myös kyseenalaistaa sitä tietoa, luoda uutta näkemystä. Näin syntyy notkea liima pitämään yhteisöä kasassa ja siirtämään sen kulttuurin kestävät osat eteenpäin perustaksi tuleville sukupolville.”

jatkuu sivulla 20

Osmo Rauhala: Abioosi, 2012

VILLE HIENONEN

”Museo on aina myös arkisto.”

Kokoelmat ovat dokumentti ajastamme

KYSYMYKSET DOKUMENTISTA tai dokumentaarisesta yhdistetään usein kameralla tuotettuihin kuviin. Tämä liittyy sekä tekniikkaan että varhaiseen ajatukseen siitä, että kameralla olisi suora yhteys todellisuuteen ja sen tuottama kuva olisi jotenkin objektiivisempi kuin vaikkapa maalauksen. Valokuvan dokumentaarisuudesta on käyty varsin vilkasta keskustelua erityisesti 1980- ja 1990-luvuilla. Tässä keskustelussa korostettiin valokuvaajan valintaa, tulkin-
taa ja kuvan itsensä todellisuutta luovaa luonnetta. Kuva – myös liikkuva kuva – voi valehdella ja vääristää.

TOSI KYSEESSÄ on Kiasman laajin koskaan tehty temaattinen kokoelmanäyttely. Se sijoittuu museon kolmeen ylimpään kerrokseen sekä Kiasma-teatteriin. Tuottamalla ajankohtaiseen teemaan pureutuvan suur-
näyttelyn haluamme luoda kokoelmille entistä enemmän näkyvyyttä ja kasvattaa kokoelmien arvostusta. Kiasman kokoelmat ovat toimintamme peruspilari, sen ydin.

NÄYTTELYN TEEMA kutsuu miettimään museon omia toimintaperiaatteita, sillä

onhan museo aina myös arkisto ja dokumentti. Kiasman kokoelmat ovat itsessään jatkuvasti karttuva dokumentti oman aikansa taiteesta. Kokoelma kertoo eri aikausien taidekäsitteistä, siitä mitä taide on eri aikoina tallentajansa, kulttuurinsa ja sen rakenteiden muovaamissa puitteissa. Osana Valtion taidemuseota Kiasmalla on erityislaatuinen vastuu pyrkiä mahdollisimman huolelliseen aikamme kuvaamiseen. Ja silti aivan kuten yksittäiset dokumentit, myös kokoelmamme koostuvat joukosta tulkin-
toja ja valintoja.

KOKOELMANÄYTTELYSSÄ KATSOJA on vapaa tekemään omia tulkintojaan taiteen avaamista ja luomista todellisuuksista, siitä miten taide voi olla dokumentti ja kuinka tuo dokumentti voi olla yhtä aikaa tarua ja totta.

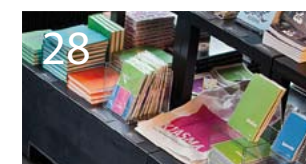
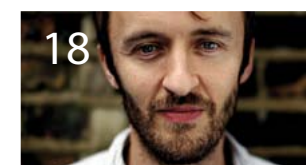
□ Pirkko Siitari
museonjohtaja

Kiasmassa on Tosi kyseessä.

sisällys

- 2 Osmo Rauhala
- 6 Museo on arkisto
- 8 Kiasma lyhyesti: uutisia, tapahtumia, vinkkejä tulevista...
- 12 Tosi kyseessä
- 16 Neljä näkökulmaa
- 18 Toby Ziegler
- 22 Kuulostaa työltä
- 25 Kirja-arvio
- 26 Tulossa
- 28 Pop up -kauppa
- 29 Kiasma-kalenteri

KIRJOITTAJAT TÄSSÄ NUMEROSSA | Eija Aarnio, amanuenssi | Leevi Haapala, amanuenssi | Saara Hacklin, amanuenssi | Katve-Kaisa Kontturi, FT, nykytaiteen tutkija | Kultut: Kristoffer Ala-Ketola, Petra Vuolaniemi, Reija Meriläinen, Santeri Räsänen ja Valter Tornberg | Piia Laita, tiedotuspäällikkö | Kimmo Modig & Jenna Sutela, taiteilijat | Patrik Nyberg, amanuenssi | Päivi Oja, tiedottaja | Pirkko Siitari, museonjohtaja | Jari-Pekka Vanhala, amanuenssi

KIASMA-LEHTI | ISSN-L 1455-173X · ISSN 1455-173X · ISSN 2242-6590 verkkojulkaisu | **Julkaisija** Nykytaiteen museo | **Toimituksen osoite** Kiasma, Nykytaiteen museo Mannerheimin aukio 2, 00100 Helsinki | **e-mail** kiasma-lehti@kiasma.fi | **puh.** (09) 173 361 | **fax** (09) 1733 6503 | **www.kiasma.fi** | **Vastaava toimittaja** tiedotuspäällikkö Piia Laita (09) 1733 6507 | **Toimitussihteeri** tiedottaja Päivi Oja (09) 1733 6534 | **Verkkototeutus** verkkomedia suunnittelija Janne Heinonen | **Ulkoasu ja taitto** graafinen suunnittelija Timo Vartiainen | **Kuvankäsittely** Valtion taidemuseo / Kuvataiteen keskusarkisto / Pirje Mykkänen | **Käännökset** Tomi Snellman, Mats Forsskähl | **Painopaikka** F.G. Lönnberg | Toimitus ei vastaa ohjelmisto-aikatauluihin tulleista muutoksista.

Tunnetko Kiasman?

ARKKITEHTUURIOPASTUS Steven Hollin suunnittelemaan kauniiseen museorakennukseen joka kuukauden ensimmäinen lauantai. Suomeksi klo 14, englanniksi klo 13. □

Yhteinen inspiraatio

KAIPAATTEKO INSPIRAATIOTA ja yhteistä tekemistä työporukkaan? Etsittekö ohjelmanumeroa kavereiden kokoontumiseen? Yritys- ja aikuisryhmien Kimppapajoissa tutustutaan rennolla otteella nykytaiteeseen ja vietetään aikaa yhdessä. Kaikkiin pajoihin sisältyy näyteläykänti, joka virittää pajatyöskente-lyyn. Valitse teemaksi fotonovelli, lyriikka, kollaasi, sarjagrafiikka, pinssit tai vaihtokuva. Lue lisää www.kiasma.fi □

Vauvojen värileikki omalle ryhmälle

Minkä värinen on mustikka? Miltä maistuu keltainen? Vauvojen värileikki on vauvan (3–11 kk) ja vanhemman yhdessäoloa, joka perustuu leikkiin ja vuorovaikutukseen lapsen ehdoilla. Uusiin materiaaleihin ja väreihin tutustutaan tunnustelemalla, maistelemalla, haistelemalla ja kuuntelemalla. Kysy lisää opasvaraus@kiasma.fi □

Viettelevä, peloton ja törkeä

MUUN MUASSA NÄILLÄ sanoilla on kuvailtu performanssitaiteilija Marina Abramovićia. Liki 40 vuotta kestäneen uransa ajan Abramović on määritellyt uusiksi mitä taide voi olla. Teoksissaan hän käyttää ilmaisuvälineenä omaa ruumistaan, pakottaa itsensä ylittämään omat rajansa, joskus henkensäkin uhalla. Syntyy taidetta, joka haastaa, shokeeraa ja liikuttaa.

Marina Abramović: The Artist is Present -dokumenttielokuva seuraa taiteilijaa tämän valmistellessa laajaa retrospektiiviä MoMAan New Yorkiin. Esitys Kiasma-teatterissa. □

MATTHEW ARNOLD: MARINA ABRAMOVIĆ: THE ARTIST IS PRESENT

Metsä soi ja taivas metelöi

NÄIN VÄITTÄÄ Jari-Pekka Vanhala kirjoituksessaan, joka esittelee Kasselin kansainvälistä nykytaidenäyttelyä. Kiasman internetsivuilla päivittyy blogi, jossa instituutio inhimillistyy. Kiasmalaiset kartoittavat nykytaidetta maailmalla, kertovat matkakokemuksistaan ja esittelevät muiden museoiden ja kulttuurilaitosten antia sekä valottavat Kiasman projekteja ja pohtivat taiteen kysymyksiä. □

Huom!

KAI TIESIT, ETTÄ Kiasma-teatteriin lunastettu lippu sisältää esityspäivänä sisäänkäynnin museoon eli kaikkiin avoinna oleviin näyttelyihin. □

Uusi kokoelma-teos

Aurora Reinhard: The End (replica of a fake Dior), 2009–2012

Kannanotto muistin puolesta

KOREOGRAFI LIISA PENTIN runollinen ja humoristinen The Weight of My Heart on rakkaudenosoitus muistamisen kyvyille ja kannanotto muistin puolesta visuaalisia ärsykeitä ja informaatiota pursuavassa maailmassa.

Teos on ensimmäinen osa Liisa Pentin teossarjasta MeMo. Vanhojen valokuvien, filminpätkien, tekstien ja liikkeen kautta syntyy teos, jossa keho ilmaisee muistoiksi kutsu-ammamme todellisuutta. Muistot – todelliset tai keksityt – sekoittuvat nykyhetkeen ja antavat tilaa katsojan mielikuvitukselle.

The Weight of My Heart -teoksen yhteydessä järjestetään 30.11.–2.12. myös tanssin dokumentaatioon keskittyvä tapahtumakokonaisuus Les Traces Mnésiques – Mneemiset jäljet. Esillä ovat mm. Agnès Benoit-Naderin urauurtava kirja On the Edge/Créateurs de l’Imprévu, Books on the Move -kirjakauppa-konsepti sekä Claude Sorinin ainutlaatuinen audioteos Les voies de la danse.

The Weight of My Heart -teoksen ensi-ilta Kiasma-teatterissa 22.11. □

Liisa Pentti: The Weight of My Heart

Luksuslaukun taikaa

JALUSTALLA ON Diorin laukku, ei – jalustalla on väärennös Diorin laukusta – ei, jalustalla on Aurora Reinhardin kipsistä tehty veistos, joka imitoi kopiota Diorin Monogram Girly Boston -käsilaukusta. Reinhardin veistos on erittäin taitava käsityötä, aivan kuin autenttiset Diorin laukutkin. Teos kuitenkin muistuttaa unelmien ja todellisuuden ristiriidasta: aito voikin olla jäljennös ja valmiiksi tahriintunut punaviiniin.

Reinhardilla on toinenkin taide-teos, jossa laukku esiintyy. Videoanimaatiossa Käsilaukku (2011), laukusta kuuluu avunhuutoja. Laukku liikkuu, aivan kuin nainen olisi jäänyt sen sisään vangiksi.

Animaatio on hauskan surrealistinen, mutta laukun vangiksi voi kai myös oikeasti jäädä. Luksusesineet antavat kantajalleen fetissinomaista kokonaisvaltaista mielihyvää ja tyydytystä. Ne rakentavat mielikuvaa täydellisestä naisesta. □

Järjestä synttärjuhlat lapsellesi

KIASMA ON mainio paikka syntymäpäivän juhlistamiseen. Valitse mieleisesi kahdesta hausasta ja toiminnallisesta näyttelykäänistä. Oppaamme räätälöivät kierrokset 4–14-vuotiaille.

Kuvaseikkailussa suunnitellaan Kiasman näyttelyiden halki. Valitse tarinakuutiosta kuva, seuraa vihjeitä ja löydä oikeat taideteokset! Millaisen tarinan ne kertovat? Opas johdattelee tarinankerrontaa ja ohjaa ryhmää.

Lopuksi tehdään yhdessä kuvakertomus sankarille.

Kiasma-kierros alkaa opastuksella, jossa Kiasmasta poimitaan parhaat palat: hämmästellään yhdessä taideteoksia ja Kiasma-rakennusta. Kierroksen päätteeksi tehdään omat pinssit.

Lopuksi siirrytään Café Kiasmaan nauttimaan juhla-menu. Kysy lisää opasvaraus@kiasma.fi □

Kurenniemi rulaa...

ERKKI KURENNIEMEN keskeisimmät elektroniset sävellykset on julkaistu digimasteroituna, mutta analogisena tupla-LP versiona nimeltä Rules. Osa teoksista on ennen levyttämättömiä, tässä siis ensi kertaa. LP on jotakuinkin tyhjentävä kokoelma Erkki Kurenniemen parhaita omia elektronisia sävellyksiä ja yhteistyöhankkeita vuosilta 1963–75. Sen on koonnut ja alkuperäisiltä kelanauhoilta masteroinut Kurenniemi-tutkija Mikko Ojanen.

Rules-käsite sisältää Kurenniemen kolme tylyä komentoa musiikki-teoksen tekemiseen: **#1** The work has to be completed in a single day (Teos on saatava valmiiksi päivässä). **#2** Consecutive sounds must be chosen so that they are totally inconsistent or surprising and have no rational relationship with each other (Valitse peräkkäiset äänet niin, että ne ovat on täysin epäjohdonmukaisia tai yllättäviä, eivätkä järkevässä suhteessa keskenään). **#3** ..? (?) □

Tämä keräilyharvinaisuus, painos 500 kpl, ilmestyy ainoastaan vinyylinä. Parhaiten saat oman kappaleesi tilaamalla sen Ektro-kaupasta www.ektrorecords.com/shop, saatavana myös Kiasma-kaupasta.

Björn Säfsten:
Display

Twitter sen tietää

HALUATKO TIETÄÄ, mitä Kiasmassa tapahtuu? Mitä museotyöntekijä tekee, kun kaikki muut ovat lomalla? Mm. tämä selviää seuraamalla Kiasman Twitter-tiliä @KiasmaMuseum. Kuulumisia myös Facebookissa sekä Saattaa sisältää nykytaidetta -blogissa osoitteessa www.lily.fi/palsta/saattaa-sisaltaa-nykytaidetta. □

Kiasmail

UUTISKIRJE kerran kuussa. Mitä? Missä? Milloin? Kiasmassa. Liity www.kiasma.fi □

Jäätävän kuumaa

ICE HOT – Nordic Dance Platform esittelee pohjoismaista tanssitaidetta. Kiasmassa joulukuussa nähtävien esitysten sarjan aloittaa Eva Ingemarsson teoksellaan Sisters. Ruotsalaiskoreografi tutkii tanssin, valokuvan ja liikkuvan kuvan välisiä yhteyksiä. Sisters on viimeinen osa Ingemarssonin trilogiasta Tesoro.

Seuraavana on vuorossa on nuoren ruotsalaiskoreografin Björn Säfstenin Display. Se käsittelee

identiteettiä, pelimaailmaa ja teatralisuutta kirkkaan kuvakielen ja vangitsevan äänimaailman tulvassa.

Tanskalainen tanssija-koreografi Kitt Johnson on luonut ainutlaatuisen tilantajan ja kehonhallinnan avulla omalaatuisen ilmaisutavan ja vahvan tyylin. Sooloteos DRIFT or drive on tarina ihmisestä, väistönvaraisten viettien ohjaamasta olennosta, joka on tarrautunut kulttuurin ja biologian väliin. □

THE BIG FIX, JOSH & REBECCA TICKELL, GREEN PLANET PRODUCTIONS

Lens Politica

YHTEISKUNNALLISEN ELOKUVAN, nykytaiteen ja media-aktivismiin festivaali, Lens Politica toimii keskustelun avaajana ja innoittajana. Poliittista pohdiskelua ja kantaaot-tavuutta kaihtamatta vaihdetaan näkemyksiä elokuvanäytöksissä, taidenäyttelyissä, paneelikeskusteluissa, seminaareissa ja työpajoissa.

Festivaaliavajaiset on perinteisesti järjestetty Kiasma-teatterissa, niin nytkin jo seitsemättä kertaa. Silloin festivaalin yllätysvieras esittelee uutuuselokuvansa, joka saa samalla Suomen ensi-iltansa.

Kiasma-teatteri 28.11. □

Lauantaipajat aikuisille ja lapsille

LAUANTAISIN klo 13–16 kaikki 4-vuotiaasta ylöspäin, alle 10-vuotiaat aikuisen seurassa työpajaan. Tule yksin tai yhdessä – aiempaa kokemusta tai ennakoilmoittautumista ei tarvita.

22.9. Romupyhimys. Loihdi romusta veistos! Pajassa kokeillaan kierrätysmateriaalin mahdollisuuksia.

29.9. Pinssit. Pieni pinssi voi sisältää suuren ajatuksen. Tee taideteos, joka kulkee mukana paidanrinnuksella.

6.10. Urbaani naamio. Miten sinä maastoudut? Pajassa valmistetaan naamioita yllättävästä materiaalista, muovipusseista.

13.10. Muodonmuutoksia kuvissa. Valitse mieleisesi kuva ja tee sille muodonmuutos tussin ja peittola-kan avulla.

20.10. Seinäkollaasi. Osallistu yhteisen teoksen tekoon. Monimuotoisen maiseman materiaaleina käytetään mm. lehtiä, kartonkia, foliota ja tusseja. □

VTM / KKA / PRIJE MYKKÄNEN

Kiasma on...

NYKYTAITEEN MUSEO on perustettu 1991, Kiasma rakennettu 1998. Rakennuksen suunnitteli arkkitehtikilpailun voittaja Steven Holl, USA. Kiasmassa on viisi kerrosta. Kokonaisala on 12 000 m², josta museotiloja on 9 100 m². Kiasman taidekokoelmissa on n. 7 900 teosta kotimaista ja kansainvälistä nykytaidetta. Nykytaiteen museo Kiasma kuuluu Valtion taidemuseoon.

KIASMA *Chiasm*, ~a, s (anat) risteys, risti ~us s (pl~i) (ret) kiasmi. *Kiasma*, hermojen, vars. näköhermojen eli näköjuosteiden, risteys. *Kiasma* (kreik. khiasma = viivaristeys, X-kirjaimen muodosta), tuman kypsymisjakautumisessa diplo-teenivaiheessa todettava kohta, jossa vastinkromosomit kietoutuvat toisiinsa. > *Crossing over*.

AUKIOLOAJAT 2012

ti 10–17
ke-to 10–20.30
pe 10–22
la 10–18
su 10–17
ma suljettu

POIKKEUKSET

ke 31.10. klo10–16
to 1.11. klo10–16
to 6.12 klo10–17
ma–ti 24.–25.12. suljettu
ke 26.12. klo10–17

Ohjelmisto www.kiasma.fi
Seuraa Kiasmaa myös Facebookissa ja Twitterissä.

VTM / KKA / ELLA TOMMILA

Søren Dahlgaard: sarjasta
Taikinamuotokuvia, 2012

Kiasman kokoelmissa on tosi kyseessä

Museonjohtaja Pirkko Siitarin työpöydällä on kännykkä, läppäri, kasa kirjoja ja lehtiä, vielä isompi kasa paperia ja vesilasi. Art & life enthusiast, retro design and glass lover, määrittelee kokoelma-amanuenssi Leevi Haapala itsensä Twitter-profilissaan.

Työpöydälle kertynyttä esinekokoelmaa tai Twitter-profiilia ei voi pitää virallisena dokumenttina, mutta silti ne sisältävät informaatiota ja ovat siten eräänlaisia dokumentteja ja henkilökohtaisia arkistoja.

Ihmisillä on melko yhdenmukainen, yleinen käsitys siitä mikä on dokumentti. Dokumenttiin liitetään ajatus totuudesta, asioiden todistamisesta, jopa jostain virallisesta tai lainvoimaisesta. Dokumentti ohjelmalta tai elokuvalta odotetaan tiettyä muotoa. Dokumenttiin liitetään asiantuntijuus, joka voi perustua myös omakohtaiseen kokemukseen. Dokumentteja säilytetään tietyllä tavalla ja ne kertovat jostain laajempaa joukkoa koskettavasta asiasta, tapahtumasta tai ilmiöstä. Dokumentti sisältää kuitenkin aina myös valintoja.

Dokumentti jostain asiasta tai tapahtumasta voi olla myös henkilökohtainen. Mediasta tuttu on esimerkiksi juttutyyppejä, jossa ostoskorin tai käsikaukun sisältö voi kertoa jonkin totuuden ihmi-

sestä. Facebook- tai Twitter-profiili on huolella rakennettu minäkuva, dokumentti itsestä sellaisena kuin kuvan muille haluaa välittää. Henkilökohtaisella dokumentillakin on tietyt yhteiset, tunnistettavat piirteet.

Valokuva-albumin kuvat kertovat lomamatkasta tai perhejuhlasta sen näkökulman, jota haluaa muistella. Valintojen ja painotusten avulla samoista kuvista saa aikaan monta tarinaa. Tapahtuma tai ilmiö tallennetaan dokumentiksi.

DOKUMENTTI NYKYTAITEESSA

Kiasman kokoelmista koottu *Tosi kyseessä* -näyttely esittää kriittisiä kysymyksiä totuudesta, aitoudesta sekä aidon ja kopion välisestä suhteesta. Teoksissa käsitellään vallan ja auktoriteetin kysymyksiä sekä pohditaan sitä, kenen tieto esitetään oikeana ja välittämisen arvoisena.

Cildo Meireles: Baabeli, 2001

VTM / KKA / PIRENKKÄNEN

PROPOSAL FOR JONAS STRANDBERG AT KIASMA,
MUSEUM OF CONTEMPORARY ART, MANNESMANNKAIKIO 2,
00100 HELSINKI, FINLAND.
November 2011.

I propose to drive north out of Finland on the E75 until I reach
Utsjoki where I will turn left onto the E6 traveling on the E6
until it meets the E69 passing Karasjok, Farsund, Lakselv,
so, once on the E69 I would drive north to Nordkapp, the steep
cliff at the end of the E69 is often thought of as the most North-
-erly point in Europe, but, it is in fact the neighbouring tip of
Knivskjellodden which is 1.5km further north, once there I would
turn round and return by the way I came.

Peter Liversidge.

VTM / KKA / PIRENKKÄNEN

Kari Vehosalon maalaus Hygienia, sarjasta Väkivaltaisen kuoleman pelko, 2010

< Peter Liversidge: Ehdotuksia Kiasmalle, 2011. Teoksen sisältämät 77 ehdotusta ovat saatavilla myös julkaisuna.

Näyttelyssä dokumentti on taiteilijan tulkinta tapahtumista tai ilmiöistä, yleisestä käsityksestä poikkeava arkistointijärjestelmä, arkisen asian kautta esitetty todistusaineisto tapahtumasta, väärin muistettu asia, vaihtoehtoinen todellisuus. Taiteen vapaus yhdistyy dokumenttiin liitettyihin yleisiin käsityksiin ja muotoihin.

Moni taideteos on saavutettavissa vain dokumenttien kautta, ei suoraan. Esimerkiksi performansitaiteessa suhteesta dokumentaatioon on pitkään käyty vilkasta keskustelua: Mikä merkitys on kameran läsnäololla performanssitilanteessa? Entä mikä on esitysdokumentaation ja esityksen välinen suhde? Onko jompikumpi "oikeampi" taideteos?

Dokumentti nykytaiteessa on taiteilijan henkilökohtainen totuus, ja sellaisena samankaltainen jokaiselle ihmiselle henkilökohtaisen totuuden kanssa. Yhteisesti sovitun tai ylhäältä annetun totuuden korvaa epävirallinen totuus.

KOKOELMA KERTOO MUSEOSTA

Kiasman kokoelmat kertovat tarinan suomalaisesta ja kansainvälisestä nykytaiteesta 60-luvulta

tulevaisuuteen. Kokoelmat ovat Kiasman ydin.

Tosi kyseessä -teema kutsuu miettimään museon omia toimintaperiaatteita, sillä onhan museo aina myös arkisto ja dokumentti. Kiasman kokoelmat ovat itsessään jatkuvasti karttuva dokumentti oman aikansa taiteesta. Kiasmalla on erityislaatuinen vastuu pyrkiä mahdollisimman huolelliseen oman aikamme kuvaamiseen. Ja silti, niin kuin yksittäiset dokumentit, myös kokoelmat koostuvat joukosta tulkintoja ja valintoja.

□ Piia Laita

Tosi kyseessä

Dokumentti nykytaiteessa

Kiasman kokoelmat 2.11.2012–10.3.2013

3., 4. ja 5. krs

Esityskomposti 2.–21.10.

Kiasma-teatteri

Neljä näkökulmaa kokoelmiin

Tosi kyseessä -näyttelyn kuraattorit valitsivat suosikkinsa näyttelyn teoksista.

Kiasman kokoelmat ja dokumentti nykyaiteessa on suurhanke, jossa kokoelmatoiminta esiintyy monipuolisimmillaan. Näyttely on pääasiassa koottu Nykyaiteen museon omista taidekokoelmista, ja siinä on tarkasteltu dokumentin ja toden roolia nykyaiteessa. Näyttelyn ovat koonneet **Eija Aarnio**, **Leevi Haapala**, **Saara Hacklin** ja **Patrik Nyberg**. Tosi kyseessä -näyttelykirjassa kukin kuraattori valottaa esseessään omaa lähestymistapaansa aiheeseen.

Leevi Haapala on pohtinut miten taiteilijat yhdistävät dokumenttia ja fiktiota. Patrik Nyberg puolestaan tutkii, miten dokumentoinnin välineet rajaavat kohdettaan ja muovaavat käsityksiämme todellisuudesta tai jopa luovat todellisuutta.

Eija Aarnion lähtökohtana on kysymys siitä, miten dokumentti nykyaiteessa liittyy muistiin ja miten asioita arkistoidaan ja luokitellaan. Saara Hacklin puolestaan pohtii muun muassa totuuden, aitouden ja dokumentaarisuuden käsitteitä. □

BRITTITAITEILIJÄ LINDSAY SEERSIN videoinstallaatiossa *Ulkoinen projisointi 6 (Black Maria)* (2006) tiivistyy nykyaiteilijoiden omaksuma dokumentin lajityyppi. Teos jäljittää taiteilijan tarinaa eri kertojen avulla. Taiteilijan äidin mukaan taiteilija alkoi puhua vasta kahdeksanvuotiaana. Sitä ennen hän tallensi kameran lailla asioita valokuvantarkkaan muistiinsa. Rakennelma on jäljitelmä amerikkalaisen keksijän **Thomas Alva Edisonin** Black Maria -eloku-

vastudiosta. Opittuaan puhumaan taiteilija muuttuu kamerasta projektoriksi, joka projisoi silmillään eideettisestä muististaan lapsuuskäymänsä Mauritiukselta. Katsojat pääsevät "Musta Maija" -elokuvastudion sisälle seuraamaan monipolvista tarinaa.

Leevi Haapala

© TATE LONDON 2012

HENRIK OJANEN / KKA

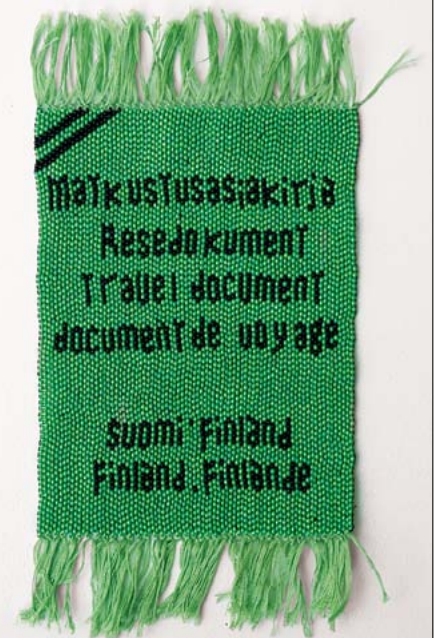
VTM / KKA / PIRHEIMKÄNEN

VIRALLISET TIETOKANNAT, kuten henkilötietorekisterit voivat toimia esteettisinä malleina nykyaiteen teosten esitysmuodoille. Vauraat länsimaat vaativat maansa rajoilla, alueen ulkopuolelta tulevilta henkilöiltä viisumia tai oleskelulupaa. *Väärennetyt passit ovat aina myös käsityötä, osa 3: Matkustusasiakirja* (2009) viittaa kysymykseen ihmisten maailmanlaajuisesta kiertokulusta. Iranin Kurdistanista lähtöisin oleva **Dzamil Kamanger** on tehnyt henkilödokumentit kärsivällisyyttä ja tarkkuutta vaativalla helmikudonta-tekniikalla. Reunoihin jätetyt hapsut

viittaavat mielikuviin itämaan lentävistä matoista. Todellisuus on kuitenkin karumpaa henkilöille, joilta puuttuu rajanylittämiseen tarvittava lupa tai jotka eivät muuten pysty todistamaan omaa henkilöllisyyttään.

Eija Aarnio

© KALLE HAMM
© IVAN GRUBANOV

VOIKO MAALAUSS OLLA DOKUMENTTI? Dokumentti juontaa juurensa latinan documentumista, joka viittaa opetukseen ja esimerkkiin. Myös suullinen perimätieto on voinut olla dokumentti. Vasta myöhemmin sana on yhdistynyt kirjoitettuun asiakirjaan, aitouteen ja todistuskappaleisiin. Kuvataiteessa näköisyyttä tulee helposti ajatelleeksi aitoutena ja dokumentaarisuutena; nykyaiteilijoille nämä käsitteet ovat kuitenkin jo valmiiksi kyseenalaisia. **Janne Nabbina** ja **Maria Teerin** *Sisällysluettelo* (2011) on sarja fotorealistisia maalauksia erilaisista tavarakasoista. Se, mitä katsojan

silmiä ei tavoita – mitä maalauksen pussissa tai laatikossa on? – selviää ääninauhalta, jonne kunkin maalauksen sisältö on luetteloitu. Galleria-tilaan ripustettu teoskokonaisuus tuo näyttelysaliin taiteen tekemisen puitteet: teos dokumentoi taiteilijoiden työhuoneen sisällön.

Saara Hacklin

TODELLISUUDEN TALLENTAMINEN piirtämällä tuntuu valokuvan ajalla vanhentuneelta. Se on hidas ja väistämättä subjektiivinen, "epäluotettava" tekniikka. Juuri subjektiivisuutensa vuoksi piirtäminen kuitenkin tallentaa myös tekijänsä yksilöllisiä reaktioita ja asenteita tapahtumiin piirtäen tämän ikään kuin osaksi kuvaa. Serbialaisen **Ivan Grubanovin** 160 piirroksen sarja *Visitor* (2003) kotimaansa entisen presidentin **Slobodan Miloševićin** sotarikosoikeudenkäynnistä käsittelee myös aiheensa puolesta todellisuuden tulkinnavaraisuutta. Oikeusprosessissa punnitaan lukuisten todistajanlausuntojen, tavallaan tapahtumien piirtäjien keskinäistä luotettavuutta ja "päätetään" lopulta siitä mitä kirjataan historiaksi, todella tapahtuneeksi.

Patrik Nyberg

Kun koirat katoavat kolmioiksi

Loviisassa, noin 30 kilometriä Porvoosta kaakkoon sijaitsee rauhallinen Sarvisalon saari, jonne brittiläis-suomalainen Zabłudowicz Collection perusti taiteilija-residenssiohjelman vuonna 2010. Sarvisaloon kutsutavat kansainväliset, uuden polven taiteilijat tulevat saarelle viettämään aikaa, tekemään taidetta ja keskustelemaan sekä olemaan vuorovaikutuksessa muiden taiteilijoiden kanssa.

BRITTITAITEILIIJA TOBY ZIEGLER rakensi Sarvisaloon tilatun teoksen *the Alienation of Objects* yhteen Zabłudowicz-kokoelman kolmesta taidekeskuksista. Teos jää pysyväksi osaksi Sarvisalon Zabłudowicz-kokoelmaa. Installaatio on sijoitettu entisöityyn, taiteen esittämiseen suunniteltuun vanhaan latoon.

Toby Zieglerin teoksesta nähdään osa Kiasman Studio K:ssa. Kiasman Kultu-ryhmä tapasi Toby Zieglerin ja **Ben Washingtonin**, yhden kuudesta Tobyn kanssa työskentelevästä assistentista. Benin työskentely painottuu teosten tietokoneomallinnukseen.

Miten teoksesi päätyivät tänne Sarvisaloon?

Toby: Tämä näyttely on kokenut jo monta reinkarnaatiota. Tämä teos (osoittaa yhtä veistoksista) oli alun

perin osa näyttelyä Berliinissä, josta **Anita Zabłudowicz** osti sen vuonna 2009. Itse asiassa tein sen vähän tämälataiseen latoon. Projekti kasvoi ja tämä veistoskokonaisuus kehittyi Zabłudowicz-kokoelman Lontoon gallerian näyttelyä varten. Sielläkin teoksia kannatteli puinen rakennelma, mutta se oli aika erilainen. Tuntuu että näyttely on jokaisella kerralla syntynyt uudelleen ja tämä puinen rakennelma on vastaus tämän tilan vaateisiin. Kiasmassa teosten jalustoina toimivat lento-rahtikontit.

Miksi muokkaat näyttelyäsi eri paikkoihin sopivaksi?

Toby: Koska se ei muuten mahtuisi! Työskentelen aina paikkasidonnaisesti. Kai se riippuu siitä, miten kohtaan asioita; usein tapahtumien tai esineiden järjestys on aika kertovaa.

DAVID BEBER

DAVID BEBER

Ben: Luulen, että myös teknologia vaikuttaa asiaan, sillä voimme alkaa ajatella tilaa jo vuosi ennen sinne menemistä.

Toby: Kun työskentelen esineiden kanssa, ajattelen niitä erillisinä objekteina, joiden tulee toimia irrallisina, mutta kun suunnittelen näyttelyä, päällimmäisenä on miten esineet kommentoivat tilassa.

Veistokset ovat siis alumiinia?

Toby: Joo, alumiini on hapetettua, eli periaatteessa ruostutettua. Me hankaamme ja pesemme levyt syövyttävällä hapolla, joka luo valkoisen pinnan. Halusin siihen paperimaisen tunnun kätkemättä mitä se oikeasti on, eli alumiinilevyä. Halusin veistosten tuntuun ontolta, niin kuin ne olisivat vain iho, joka muodostaa hahmon. Ne ikään kuin huijaavat uskomaan suureen tilavuuteensa, mutta samalla muistuttavat jatkuvasti ontoudestaan. Ne tuntuvat painavilta, mutta samaan aikaan ilman täyttämiltä.

Mitä rooleja työryhmäsi jäsenillä on?

Toby: He juovat paljon teetä. Kaikki ovat löytäneet itselleen hyvin tarkan roolin. Me myös keskustelemme paljon, eikä kukaan pelkää tuoda esiin mielipiteitään.

Ben: Kaikilla on jotain sanottavaa.

Toby: Ja se on mahtavaa, rakastan sitä! Minä ja Ben työskentelemme kaikkein läheisimmin. Maalaukset teen yleensä itsekseni, vaikka niissäkin työskentelen välillä toisen henkilön kanssa. Maalaamista on vaikeampi delegoida, mutta veistosten kanssa työskentelemme tiiviisti ja olemme tehneet yhteistyötä

todella pitkään. On paljon asioita, joista ei tarvitse enää edes puhua. Ja me tappelemme...

Ben: ...Aika paljon!

Toby: Yleensä minä olen sanomassa "Haluan tuon jalan irti" tai "Meidän täytyy yksinkertaistaa tätä".

Ben: ...Johon minä vastaan "Tajuatko kuinka kauan minulta meni sen tekemiseen?!"

Toby: On kyse muodon perusolemuksista, kun mietitään, mitä muotoon täytyy jättää. Teoreettisia perusteluja ei tarvita vaan pohtimista ja taistelua objektin kanssa kunnes muoto toimii; kunnes se muuttuu oudoksi tai tasapainoiseksi tai vain tuntuu oikealta.

Lähtökohtana yhdelle veistoksellesi on keraamiset Staffordshire-koirat. Miksi?

Toby: Ne ovat hyvin tavallinen näky ihmisten takanreunuksilla Englannissa, ne sellaiset keraamiset koirat, joita alettiin valmistaa 1700-luvulla. Ne olivat jo etukäteen jokseenkin halvennettuja versioita itämaisista keraamisista koirista. Ne ovat vain mielenkiintoisia esineitä, jotka ovat läpikäyneet hyvin monta eri muodonmuutosta. Alun perin ne olivat kiinalaisia leijonakoiria.

Ben: Vähän niin kuin vahtikoiria, niiden tarkoitus oli näyttää hurjilta.

Toby: Sitten niitä alettiin tuottaa Englannissa ja vähitellen ne kotiutuivat ja muuttuivat spanieleiksi, pieniksi suloisiksi koiriksi. Muotteja käytettiin uudelleen ja uudelleen, joten jonkin ajan kuluttua osasta tuli hyvin abstrakteja, kuin möykkyä, joihin oli vain maalattu naama. Luulen, että se mikä minua niissä kiehtoi, oli ajatus asioista, jotka ovat

menettäneet informaatiotaan niin monella tavalla. Kerran käydessäni vanhempieni luona, huomasin yllätykseni, että heillä oli pari sellaista hyllyn reunalla. Olin unohtanut ne täysin!

Onko mielestäsi tärkeää, että yleisö tuntee alkuperäisten esineiden taustoja?

Toby: Nämä eivät ole tietoihin perustuvia töitä. En halua, että ihmiset kävelevät sisään ja suuntaavat heti lukemaan lapusta teoksen täsmällisen merkityksen. Teokset luovat assosiaatioita. Ne saattavat tuntua tutuilta, mutta on vaikea määrittää mistä se tutuus tarkalleen tulee. Teokset ovat monitasoisia; ne toimivat hyvin henkilökohtaisella ja joskus intuitiivisella tasolla, josta en aina ole itsekään tietoinen.

Mikä on parasta ja pahinta taiteilijan työssä?

Toby: Haastatteluiden tekeminen on pahinta! En tiedä mikä on parasta taiteilijana olossa. Se on piikki lihassa! On se hyvä ammatti, mutta samalla vaikea. Anteeksi, mutta minulla ei oikein ole vastusta tähän.

☐ Kristoffer Ala-Ketola, Petra Vuolainen, Reija Meriläinen, Santeri Räisänen ja Valter Tornberg

Kultut ovat Kiasman kulttuuritulkkeja, joukko taiteesta ja kulttuurista kiinnostuneita 16–22-vuotiaita nuoria.

jatkoa sivulta 5

MUISTA UNOHTAA KAIKKI

Teoksille ja teossarjoille annetut nimet voivat olla kahdenlaisessa roolissa. Analyytisissä teoksissa ne Rauhalan mukaan viittaavat johonkin yhteyteen teoksen ulkopuolella. Esimerkiksi *Peliteoria* -sarjassa nimi viittaa tieteessä esiintyvään, taloustieteen, biologian ja psykologian alalla ihmisen päätöksenteon ja matematiikan suhdetta käsittelevän teoriaan. Runollisissa teoksissa, kuten *Muista unohtaa kaikki*, ne ovat osa teosta, luovat sille tunnelmaa kielen avulla.

Osmo Rauhalan tapa maalata on muuttunut alkuaikojen märkää märälle, yksi teos kerrallaan valmiiksi heti -tyylistä pitkäjänteisemmäksi kerrosmaalaukseksi, jossa teoksia on työn alla monta yhtäikaa. Värikerrokset ovat ohuempia ja silmä havaitsee pienetkin erot herkemmin. ”Se muistuttaa hiukan sadonkorjuuta, ensin kylvetään aihe piirtämällä kankaalle, sen jälkeen sitä muokataan kerros kerrokselta, kaikkia lohkoja yhtäikaa, ja lopulta kokonaisuus valmistuu kuin kypsä viljapello talteen korjattavaksi.”

KIIREINEN TULEVAISUUS

”Kun pääskyset palasivat pesimään tilallemme vuosikymmenien tauon jälkeen”, henkäisee Osmo Rauhala kysyttäessä innostumisen aihetta. ”Ne olivat kuin kauan kadoksissa olleet ystävät. Seurasin ja suojelin niiden pesimää ja olin todella innostunut kun ne saivat viisi poikasta lentoon. Nyt niiden geneettinen muisti pesimäpaikasta tilallamme on laajentunut ja odotan niitä taas ensi keväänä.”

Tulevista suunnitelmistaan Rauhala kertoo, että Kiasman näyttelyn alettua on vuorossa loma perheen kanssa, ja käynti New Yorkissa. MassMocan Yhdysvaltoihin on tulossa seuraava museonäyttely. Tilalla Siurossa on työn alla uusi lampola, jonka ensimmäinen osa valmistuu nyt syksyllä ja loput ensi keväänä. ”Lisäksi pitäisi kunnostaa vanha kyläkoulu ja rakentaa loppuun hirsinen ateljee, joten puuhaa taitaa riittää.”

☐ Päivi Oja

Elämä ilman Eevaa?

EEVA

Tyytillä ja tunteella

Irtonumerohinta 7,80 €

Sounds Like Work -tapahtuma (SLW)
on osa kuukauden mittaista esitysinstallaatiota
Esityskompostia.

Kuulostaa työltä

Jokaisella tilalla on oma akustinen luonteensa. Se vaikuttaa ääniin, joita tässä tilassa tuotetaan. Ajattele paikkaa, missä työskentelet. Työsi äänet kuulostavat erilaisilta tyhjässä studiossa kuin täyteen pakatussa auditoriossa.

Ajattele seuraavaksi suomalaista taidemaailmaa tilana ja paikallisia taiteilijoita äänisignaaleina. Miten tämä tila muotoilee nämä signaalit? Kauanko niiden kaiku soi; lasketaanko sitä sekunneissa, päivissä vai vuosissa? Mikä tai kuka muodostaa tilan seinät, ja mihin ne on sijoitettu? Resonoiko ääni myös niiden ulkopuolella?

Viimeaikaisten kokemustemme mukaan suomalaisen taidemaailman äänimaisemaa hallitsevat virkamiehet, jotka pitävät selvistä sävelistä. He laativat työkseen tarkkaa nuotistoa taiteilijoille erilaisista instituutioista ja rahastoista käsin. Kun taiteilijat virittäytyvät esitykseensä, virallisia nuotteja noudattaen, syntyy usein itseään ruokkiva silmukka (vrt. feedback loop).

Jos työskentelemisestä jo taidealallakin puuttuu dynamiikka, tarvitaan kipeästi uusia tapoja toimia. Ja kun lähes kaikki on nykyään työtä – viimeaikaisiin yhteiskunnallisiin ja teknologisiin kehityssuuntiin viitaten – voiko olla niin, että lopulta ainoastaan vapaat äänet merkitsevät?

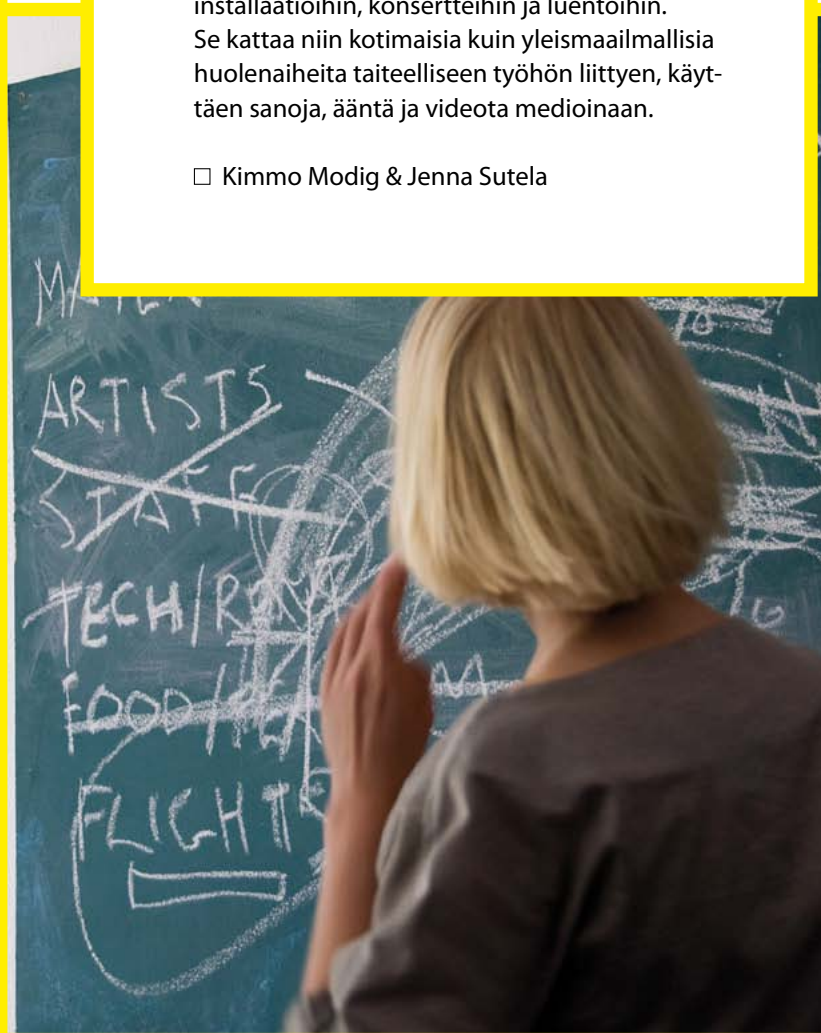
Sounds Like Work -tapahtuma (SLW) järjestetään Nykytaiteen museo Kiasmassa, taiteen dokumentteja käsittelevän näyttelyn kyljessä.

Sen järjestäminen on aivan yhtä byrokraattista kuin mikä tahansa muu kulttuurituotanto – SLW kääntääkin kahisevan paperityön ja tikittävät aikataulut instrumenteikseen.

Kaikki tapahtumaan liittyvä työ tehdään taiteilijan herkkyydellä. Muusikoiden, tai diletanttien, tavoin soittamme ja leikimme (vrt. play) työtä sen sijaan, että työskentelisimme töiden parissa: kun pyydät meiltä CV:n, saat protestilaulun. Toimintamme hallinnoinnista kuraointiin tehdään läpinäkyväksi osana Kiasmaan pystytettävää avointa toimistoa.

SLW:n ohjelma vaihtelee performansseista installaatioihin, konsertteihin ja luentoihin. Se kattaa niin kotimaisia kuin yleismaailmallisia huolenaiheita taiteelliseen työhön liittyen, käyttäen sanoja, ääntä ja videota medioinaan.

□ Kimmo Modig & Jenna Sutela

SLW:n toimisto on Kiasman toisen kerroksen parvella osana Esityskompostia 2.–21.10. ja tapahtuma Kiasma-teatterissa 16.–18.11.

Esityskomposti

Esityskomposti muhii kolmessa galleriatilassa kuukauden ajan. Museon aukioloaikoina tiloissa tapahtuu: esityksiä, luentoja, performansseja, installaatioita, keikkoja ja harjoitteita. Nähtävillä on myös taltiointeja Kiasma-teatterin menneistä esityksistä.

ESITYKSEN ELÄMÄNKAARI

Esityskompostissa tutkiskellaan teosten elämäntähtä. Voiko esityksen museoida ja jos niin miten? Mistä eri dokumenteista esitys koostuu, mikä on dokumentin rooli esitystaitteessa? Miten aiempien teosten dokumentit voivat toimia uusien esitysten raakamateriaalina? Millä eri tavoin faktan ja fiktion raja voi esityksessä häilyä?

Jokaisella kolmella galleriatilalla on tehtävä. Yksi on tyhjä, uusille esityksille ja kokeiluille varattu tila. Toinen on kohtaamisille varattu tila. Ja kolmannessa komposti on jo maatumisen tilassa eli tila on arkisto, jonne kasautuu jälkiä menneistä esityksistä ja syntyy uutta.

Esityskompostin suunnittelutyöryhmään kuuluvat taiteilijat **Saara Hannula, Tuomas Laitinen, Elina Latva, Kimmo Modig, Nora Rinne** ja **Jenna Sutela** sekä Kiasma-teatterin **Jonna Strandberg**. He toimivat myös yleisöä opastavina museovalvojina.

□ Päivi Oja

Eija-Liisa Ahtila *Rinnakkaiset maailmat*, 2012
200 sivua, yhteistyössä Moderna Museet,
ja Kiasma

PUUTTUUKO MARKKINOINNISTASI JOTAIN OLEELLISTA?

WWW.DYNAMO.FI

Korppi lentää kohti

Eija-Liisa Ahtilan *Rinnakkaiset maailmat* -näyttelykirja on monella tapaa vaikuttava. Se sisältää mittavasti tuoretta tietoa Ahtilan kokeellisesta, usein monelle valkokankaalle projisoidusta elokuvataiteesta: kolme tieteellisesti ajankohtaista esseetä sekä taiteilijan haastattelun kokoelman toisen toimittajan kanssa. Mutta heti kun teoksen saa käsiinsä on selvä, että kuvallisuudella on vaikuttavuudessa erityinen painoarvo.

Kun teosta kumartuu tarkastelemaan lähemmin, kansikuvan etäällä rantamaisemassa liihottava korppi lentääkin kohti katsojaa – koko kirjan leveydeltä! Kannen kuva siis liikkuu. Kansilehtien jälkeen lukijaa tuijottaa puolestaan aasi. Kuva on rajattu lähelle: turvan karvat erottuvat etäisyydeltä, jolle harva uskaltautuisi tosielämässä.

Seuraavaksi katsotaan korppia hieman kauempaa, pimennetyn näyttelyhuoneen turvin. Tällaisia kuvia, jotka näyttävät tai paljastavat, että kyse on installaatiotaiteesta, on paljon. Nämä ansaitsevat erityiskiitoksen. On tärkeä saada tuntu

siihen miten katsoja sijoittuu suhteessa Ahtilan liikkuvaan kuvastoon, niin mittakaavan kuin perspektiivin kulmasta: katsovat hahmot milloin istuvat, milloin loikovat lattialla käsiinsä nojaten.

Mukana on myös joitakin prosessikuvia, jotka kertovat muun muassa kameratyöskentelystä. Liikkuva kuva on visualisoitu toimiviksi sarjoiksi. Kokonaisuudessaan kirjan kuvat rytmittyvät informatiivisesti ja vaikuttavasti tekstien lomaan.

Ensimmäinen esseistä, ja tässä mielessä suunnannäyttäjä, on yhdysvaltalaisen posthumanisti Cary Wolfen temaattinen tutkielma Ahtilan taiteen biopolitiikasta, inhimillisen ja eläimellisen suhteista ja siitä kuinka vieraille ja oudolle tulisi altistua sopivassa suhteessa.

Seuraavaksi on vuorossa Ahtilan haastattelu ja hyödylliset teosesittelyt, jotka summaavat niin teemoja kuin teknistä toteutusta. Näiden jälkeen Kiasman Leevi Haapala pohtii Ahtilan installaatioiden avaamaa ruumiillis-psykykkistä kokemusta.

VTM / KKA / PIIE MYKKÄNEN

Viimeiseksi brittiläinen yliopistonlehtori Alison Butler käsittelee kattavasti Ahtilan teosten elokuvallisuutta: hän muistuttaa leikausten, hidastusten ja toistojen merkityksestä, sekä muun muassa animaation ja dokumentin erityisluontoista.

Yhdessä esseet tutustuttavat paitsi Ahtilan taiteen keskeisiin osatekijöihin, myös kriittisen nykytutkimuksen oleellisimpiin suuntaviivoihin. Kokonaisuus ei ole helppo. Mutta se on kiehtova ja vaikuttava – yhtä lailla älyllisesti kuin visuaalis-materiaalisesti.

□ Katve-Kaisa Kontturi
Filosofian tohtori ja nykyaiteen tutkija, Turun yliopisto

Eija-Liisa Ahtilan näyttely avautuu Kiasmassa 19.4.2013

Hersyviä oivalluksia

”Piirustukseni ovat mustavalkoisia, mutta huumorini kukkii kaikissa väreissä.”

Romanialainen taiteilija Dan Perjovschi tunnetaan piirustusins-tallaatioistaan, joiden aiheena ovat niin taidemaailman kuin päivän politiikan tapahtumat. Hän piirtää tussilla tai liidulla suoraan näyttely-tilan seiniin, lattiaan tai ikkunoihin. Lukuisista yksittäisistä piirustuksista koostuvat kokonaisuudet sisältävät huumoria, satiiria ja ironiaa, hersyvän spontaaneja oivalluksia. Hyvinkin pelkistyneessä muodossa toteutetussa kuvassa tiivistyy iskevästi moni ajan ilmiö: Perjovschilla on kyky osua naulan kantaan.

Perjovschin kantaaottavan tai-teen juuret ovat hänen kotimaan lähihistorian yhteiskunnallisissa muutoksissa. Hän aloitti piirtämisen 1990-luvun alussa tekemällä poliittisia karikatyyrejä romanialaisiin

oppositiolehtiin. Vuosien mittaan Perjovschille on kertynyt kokonainen arkisto kuva-aiheita, joita hän kierrättää näyttelystä toiseen. Niiden joukkoon hän sijoittaa kulloistakin näyttelypaikkaa ja ajan-kohtaisia tapahtumia kommentoivia kuvia.

Kiasman näyttely on ahkerasti maailman museoita ja näyttelyitä kiertävän Dan Perjovschin esiintyminen Suomessa. Perjovschi on syntynyt vuonna 1961 Sibiussa, Romaniassa. Hän asuu ja työskentelee Bukarestissa.

□ Jari-Pekka Vanhala

Dan Perjovschi
8.2.–1.9.2013, Studio K

© DAN PERJOVSKI

Jouko Lehtola ja arjen viiltävät teemat

Jouko Lehtola (1963–2010) ehti saada kansainvälisestikin nimeä kiinnostavana suomalaisena nyky-valokuvaajana. Ura alkoi 1990-luvulla rock-tähtien ja musiikki-festivaalien kävijöiden kuvaajana. Vuosien saatossa aihepiiri kuitenkin muuttui vakavampaan ja yhteis-kuntakriittisempään suuntaan. Tarinat arjesta keskittyivät yhteen viiltävään hetkeen, joka tallentui jälkinä, esineinä tai paikkoina.

Kiasma osti kokoelmiinsa 19 valokuvaa Jouko Lehtolan Säätiöltä vuoden alussa. Teosvalinnat pohjau-

tuivat keskusteluihin Lehtolan kanssa teosvarastovierailuilla keväällä 2010. Eri sarjoista koostuva kokonaisuus on esillä alkuvuodesta 2013.

Tatuoituja kehojaan esittelevistä ihmisistä koostuvaa sarjaa *Merkitty iho* (1999) täydennettiin useilla teoksilla. Lisäksi ostettiin *Nuoret sankarit* (1995–1996) sarjan valokuvia, jotka tuovat hienosti esille Lehtolan kameralla kommunikoinnin taidon. Hän pystyy kuvissa samanaikaisesti osoittamaan sekä kuvattavien ihmisten herkkyyden että ihmiselämään kuuluvan rosoisuuden. *Landscapes*

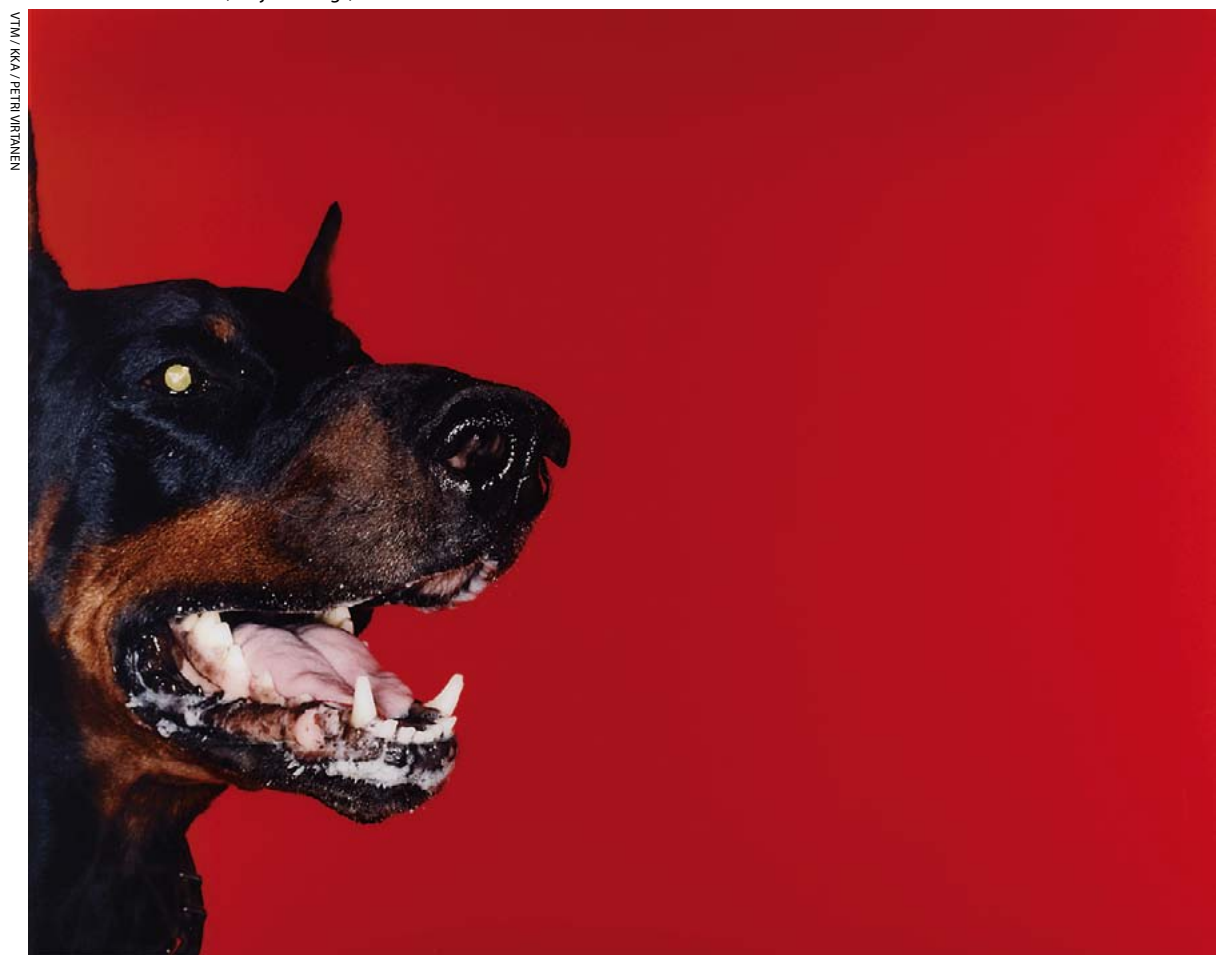
(2001), *Crashed Cars* (2003), *Blades* (2003), *Dogs* (2004) ja *Anonymous* (2004) sarjoissa hän jatkoi suomalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan armotonta tarkkailua.

Näyttelyn yhteydessä esitetään Riikka Riihosen elokuva ”Valossa, Jouko Lehtola” (2011), joka pohjautuu päiväkirjoihin, jotka Lehtola sairastuttuaan luovutti ohjaajalle.

□ Eija Aarnio

Jouko Lehtola
8.2.–1.9.2013, 2. krs

Jouko Lehtola: Untitled, sarjasta Dogs, 2004

Kiasma-kalenteri

näyttelyt

28.9.2012–13.1.2013

Osmo Rauhala
Elämän kirja

2. krs

Osmo Rauhala pohtii teoksiensa kautta ihmisten kykyä ymmärtää todellisuutta ympärillään. Rauhala nostaa teoksissaan tutun eläinsymboliikan rinnalle puh-
taan abstraktin merkkien maailman viitaten ihmisen tapaan käsitteellistää ja
kartoittaa näkemäänsä.

28.9.2012–13.1.2013

Toby Ziegler
Vieraantuneet esineet
Studio K

Lontoolainen kuvataiteilija Toby Ziegler on etsinyt kirjoista ja internetistä
kuvia historiallisista taide-esineistä. Näiden kuvien pohjalta taiteilija on luonut
3D-mallinusoelmalla uusia veistoksia, joissa alkuperäisen teoksen muodot
ovat pelkistyneet viitteellisiksi.

2.11.2012–10.3.2013

Tosi kyseessä
Dokumentti nykytaiteesta
Kokoelmanäyttely 3., 4. ja 5. krs

Meitä riivaa pakottava tarve dokumentoida itseämme ja ympäristöämme syn-
tymästä kuolemaan saakka. Jokaisesta on tullut kameran kautta todellisuuden
tallentaja ja tiedon välittäjä. Kiasman 12. kokoelmanäyttely pohtii dokumentin
olemusta eri ilmaisuvälineissä – esineellisyydestä elokuvalliseen kerrontaan.

tulossa 2013

8.2.–1.9.2013

Jouko Lehtola
2. krs

Jouko Lehtolan (1963–2010) ura alkoi 1990-luvulla rock-tähtien ja musiikki-
festivaalien kävijöiden kuvaajana. Vuosien saatossa aihepiirit muuttuivat
vakavampaan ja yhteiskuntakriittisempään suuntaan.

8.2.–1.9.2013

Dan Perjovschi
Studio K

Romanialainen taiteilija Dan Perjovschi on tullut tunnetuksi piirustusinstallaa-
tioistaan, joiden aiheena ovat taidemaailman ja päivän politiikan ajankohtaiset
tapahtumat.

19.4.–1.9.2013

Eija-Liisa Ahtila
Rinnakkaiset maailmat
3. krs

Eija-Liisa Ahtilan näyttely on toteutettu yhteistyössä Tukholman Moderna
Museetin kanssa. Kansainvälisesti tunnetuimpiin suomalaisiin nykytaiteilijoihin
kuuluvan Ahtilan teoksia on aiemmin esitelty Kiasmassa laajemmin vuonna
2002. Globalisaation lisäksi Ahtila käsittelee uusimmissa teoksissaan ihmisten,
eläinten ja luonnon välisiä suhteita biopolitiikan ja posthumanismin avaamien
näkökulmien kautta.

17.5.–29.9.2013

Marja Kanervo
4. ja 5. krs

Suomalaisen tilataiteen uranuurtajan Marja Kanervon näyttely jatkaa Nyky-
taiteen museon toteuttamaa näyttelysarjaa, joka esittelee kotimaisten keskipol-
ven kuvataiteilijoiden tuotantoa. Painopiste on uusissa, tätä näyttelyä varten
toteutettavissa teoksissa. Mukana on myös uusia versioita ja tulkintoja Kanervon
aiemmin toteuttamista tilateoksista.

Tue Kiasmaa

Pop up –kauppa on avautunut Kiasman aulassa. Tarjolla on runsaasti erilaisia Kiasma-tuotteita mm. vihkoja,
lehtiöitä, uudistunut Kiasma-postikorttisarja, tiskirättejä, hiirimattoja, kasseja, rintamerkkejä, magneetteja,
taidekirjoja, suklaata ja pastilleja...vain Kiasma-viiniä joudut tilaamaan Alkosta tai nauttimaan kahvilassa. □

Lasten t-paidat 2–9 vuotilaille.

ohjelma & pajat

Syksyn ilmaisperjantait
5.10., 2.11. ja 7.12.
klo 17–22

Taiteilija tavattavissa

Työpajaohjelma

Tilattavat työpajat

Kiasman näyttelyihin on vapaa pääsy joka kuukauden ensimmäisenä perjantai-iltana. Tarjolla teemallista ohjelmaa, kiinnostavia vieraita, musiikkia – sekä tietenkin iloista seuraa ja upeaa taidetta!

La 6.10. klo 14 Osmo Rauhala esittelee näyttelynsä yleisölle.

Myös kouluille ja päiväkodeille ks. www.kiasma.fi

Tiedustelut ja varaukset (09) 1733 6509 ti–pe klo 9–12 tai
opasvaraus@kiasma.fi

kaikki
työpajat
netissä!

Kiasma-teatteri

2.–21.10. /teatteri.nyt
Esityskomposti
museolipulla (10/8/0 e)

Peter Liversidge
Proposals for Kiasma

Sounds Like Work
museolipulla
teatteritapahtumaan vapaa pääsy

pe 12.10. klo 12–21
Vexations (x2)
Café Kiasma

la 3.11. klo 17
Jonathan Burrows ja Matteo Fargion
Cheap Lecture & The Cow Piece

pe 9.11. klo 18 Marina Abramović:
The Artist is Present Liput 8 e

ensi-ilta to 22.11. klo 19
Liisa Pentti
The Weight of My Heart

30.11.–2.12.
Les Traces Mnésiques

Ke 28.11. klo 18
Lens Politica -festivaalin avajaiset
Liput 7 e

Kolmessa galleriatilassa muhii kuukauden mittainen esitysinstallaatio, Esityskomposti. Museon aukioloaikoina nähdään esityksiä, luentoja, performansseja, installaatioita, keikkoja ja harjoitteita sekä taltiointeja Kiasma-teatterin menneistä esityksistä.

Lontoolaisen taiteilijan Peter Liversidgen kirja Proposals for Kiasma julkaistaan syksyllä osana /teatteri.nyt-tapahtumaa.

2.–21.10. Toimisto Kiasman parvella, osa Esityskomposti-projektia
16.–18.11. Tapahtuma Kiasma-teatterissa.
www.soundslikework.biz www.aanenlumo.fi

Koko päivän mittainen tapahtuma heijastelee Erik Satien ”huonekalumusiikin” (musique d’ameublement) käsitettä, jossa musiikki on erottamaton osa ympäristöä.
www.whitecolors.tumblr.com

Yhteistyössä Liikkeellä marraskuussa -festivaali.
Liput 25/15 e, festivaalipassi 37 e.
www.liikkeellamarraskuussa.fi

Dokumenttielokuva seuraa taiteilijaa tämän valmistellessa laajaa retrospektiiviä MoMAan New Yorkiin.

Koreografi Liisa Pentin runollinen ja humoristinen teos on rakkaudenosoitus muistamisen kyvylle ja kannanotto muistin puolesta. Muut esitykset 24.11. klo 15, 29.11. klo 19, 1.12. klo 15, 2.12. klo 15, 5.12. klo 19. Liput 18/10 e. www.liisapentti.com

The Weight of My Heart -teoksen yhteydessä Kiasmassa järjestetään tanssin dokumentaatioon keskittyvä tapahtumakokonaisuus Les Traces Mnésiques – Mneemiset jäljet.

Yhteiskunnallisen elokuvan, nykytaiteen ja media-aktivismen festivaali. Avajaisissa yllätysvieras esittelee uutuuselokuvansa, joka saa samalla Suomen ensi-iltansa. (Lens Politica -festivaali 28.11.–2.12.).
www.lenspolitica.net

Kiasma-teatteri

12.–15.12. ICE HOT Liput 20 / 15 e

to 13.12. klo 17 Eva Ingemarsson
Dance Production: Sisters – Tesoro III

pe 14.12. klo 17 Björn Säfsten
Display

la 15.12. klo 15 Kitt Johnson X-act
DRIFT or drive

muista!

ESCORT-PALVELU

info

Osoite
Aukioloajat
Liput

Info

Suomenkieliset yleisöopastukset
Ruotsinkielinen yleisöopastus
Englanninkielinen yleisöopastus

Arkkitehtuuriopastus suomeksi
Arkkitehtuuriopastus englanniksi

Tilattavat opastukset

www.kiasma.fi
facebook.com/KiasmaMuseum
twitter.com/KiasmaMuseum
youtube.com/KiasmaMuseum

Café Kiasma
Kiasma-kauppa

Kiasman Ystävät ry
Kiasman tukisäätiö

ICE HOT – Nordic Dance Platform esittelee pohjoismaita tanssitaideita.

Ruotsalaiskoreografi Eva Ingemarsson aloitti uransa 1970-luvun lopulla. Teoksissaan hän tutkii tanssin, valokuvan ja liikkuvan kuvan välisiä yhteyksiä.

Display käsittelee identiteettiä, pelimaailmaa ja teatraalisuutta kirkkaan kuvakielen ja vangitsevan äänimaailman tulvassa.

DRIFT or drive on sooloteos ihmisestä, vaistonvaraisten viettien ohjaamasta olennosta, joka on tarrautunut kulttuurin ja biologian väliin.

Käy teatterissa uudella tavalla! Tule katsomaan esitystä esittävän taiteen ammattilaisen seurassa. Kirjoita osoitteeseen escort@kiasma.fi
Mainitse sähköpostissasi, mitä esitystä olet tulossa katsomaan ja milloin. Sinulle varataan lippu ja escort järjestetään paikalle.

Nykytaiteen museo Kiasma, Mannerheiminaukio 2, 00100 Helsinki
Avoinna ti 10–17, ke–to 10–20.30, pe 10–22, la 10–18, su 10–17, ma suljettu.
Museolippu 10/8 e, alle 18-vuotiaille vapaa pääsy.
Ilmainen sisäänpääsy kuukauden 1. perjantai klo 17–22.
Tiedustelut p. (09) 1733 6501, info@kiasma.fi

2012, ke ja pe klo 18, su klo 15, museolipulla.
Kuukauden ensimmäinen sunnuntai klo 13, museolipulla.
Kuukauden ensimmäinen sunnuntai klo 14, museolipulla.

Kuukauden ensimmäinen lauantai klo 14, museolipulla.
Kuukauden ensimmäinen lauantai klo 13, museolipulla.

Varaukset ti–pe klo 9–12, p. (09) 1733 6509 tai opasvaraus@kiasma.fi
Opastusten hinnat ti–la 65 e, su 80 e. Opastuskielet suomi, ruotsi, venäjä, englanti ja italia.

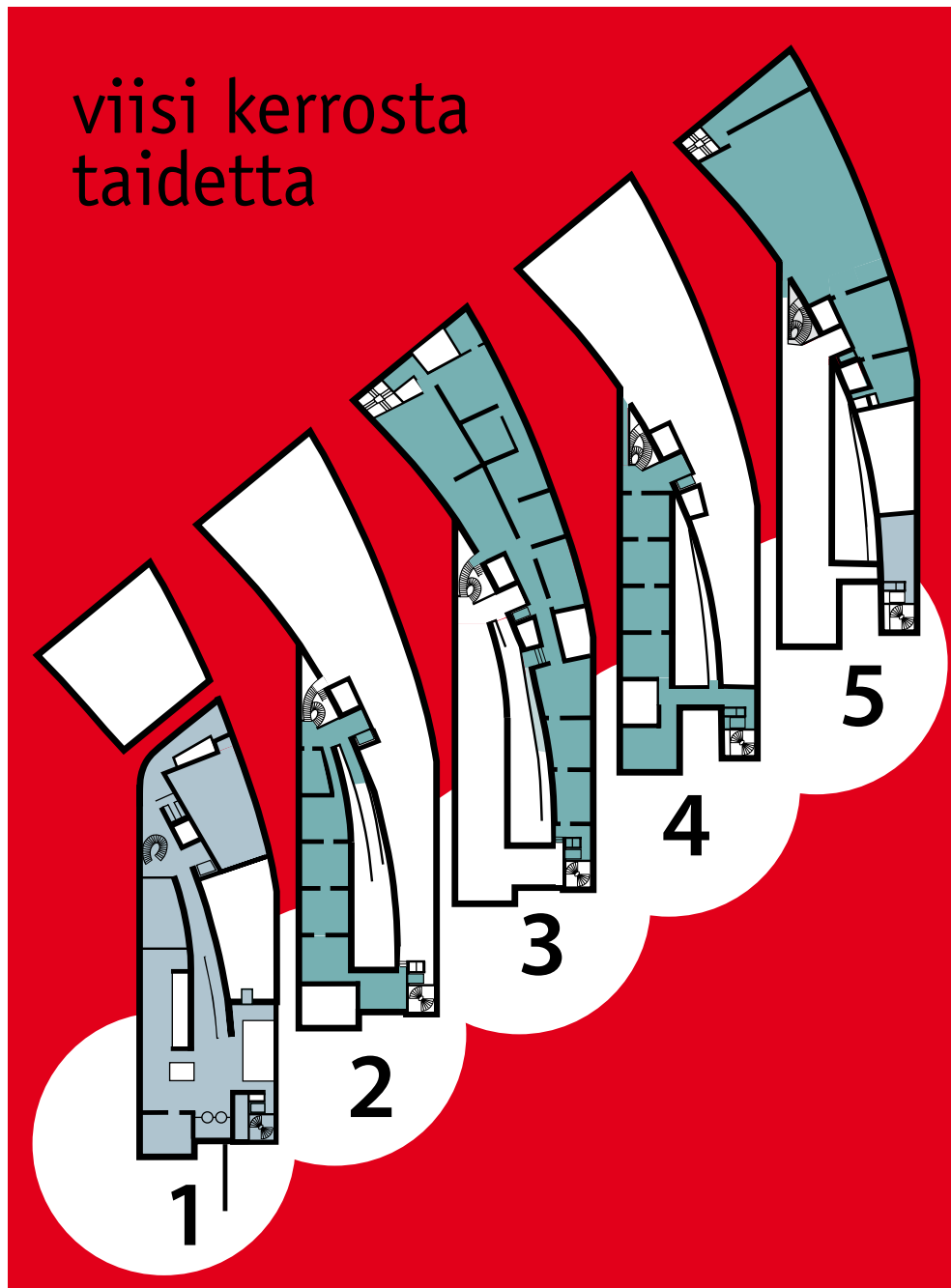
Seuraa Kiasmaa ja tutustu ohjelmistoon tai liity maksuttomalle Kiasmail-postituslistalle. Verkkokaupasta näyttelyluettelot ja Kiasma-tuotteet.

Aukioloajat samat kuin museolla, p. (09) 1733 6504
Aukioloajat samat kuin museolla, p. (09) 1733 6505

www.kiasma.fi, p. (09) 1733 6595
www.kiasmafoundation.fi, p. 040 527 5535

Kiasma on liikkumisesteetön.
Opaskoirat ovat tervetulleita.

muutokset mahdollisia

JOUKO LEHTOLA: UNTTIET; SARIASIA DOOS, 2004 (YKSITYISKOHTI); KUVA VTM / K&A / PETRI MÄNTÄNEN

YHTEYSHENKILÖT | Museonjohtaja Pirkko Siitari | Museonjohtajan assistentti Paula Pullinen (09) 1733 6516 | Kokoelma-intendentti Arja Miller (09) 1733 6537 | Näyttelyintendentti Marja Sakari (09) 1733 6519 | Vastaava museolehtori Minna Raitmaa (09) 1733 6515 | Kiasma-teatterin tuottaja Jonna Strandberg (09) 1733 6649 | Tilavuokrat: yhteistyökoordinaattori Päivi Hilska (09) 1733 6668 | Tutkijakirjasto Piia Pitkänen (09) 1733 6527 | Tiedotuspäällikkö Piia Laita (09) 1733 6507 | Yhteistyöpäällikkö Inka Hein (09) 1733 6653 | Kiasman ystävät ry, sihteeri Lena Teromaa (09) 1733 6595 | Kiasman Tukisäätiö, toiminnanjohtaja Valentina Lundström 040 527 5535

